

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRĂȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șase luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe un an 36 fr., pe șase luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULU XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrierilor nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 204.

Sâmbătă, Duminecă 28 Oct. (9 Noemvre)

1884.

Brășov, 27 Oct. (8 Noemvre)

Delegațiunile întrunite în Peșta și-au pus întregu aparatul în mișcare. Misiunea este, precum bine știm, a votă creditele ce i se cer. Ca să se pôtă susține și mai departe teoria după care dolegațiunile ar exercită orecare controlu asupra politicei esteriore, se face puțină discutiune asupra relațiilor monarchiei cu celelalte state. Ministrul de externe își espune adecă părerile; unii delegați îi adresază interpelări și elu le răspunde ceea ce-i convine; delegații rămân cu ceea ce au știut și în idea că au pus la cale politica monarchiei votă creditele cerute de guvern.

Așa au decurs ședințele celor două delegațiuni întotdeauna și așa decurg și acum. Prologul se face în ședințele comisiunilor. De astă dată și-a dezvoltat ministrul de externe Kalnoky părerile sale privitoare la politica esteriore a monarchiei mai înainte înaintea comisiunei bugetare a delegațiunei austriace.

Discursul comitelui Kalnoky n'a fost decât parafraza a cuvintelor împărătesci adresate către delegațiuni. Refrenul este: pace și er pace; pace cu marile puteri, pace cu micile state din peninsula balcanică și cu Turcia; pace pe basa tractatului din Berlin.

De acum fabricanții din Viena pot să privească liniștit în viitor, căci productelor lor le este asigurat drumul spre Orient. Mai rămâne a se încheia tractatele de comerț cu Grecia, Turcia și să se reînnoască tractatul cu România și după aceea să se facă joncțiunea cu liniile ferate orientale. Serbia e gata spre servire, Bulgaria își va împlini leal obligatiunile și Turcia în cele din urmă va trebui să cedeze în această cestiune.

Tote acestea, precum și consolidarea puterii austro-ungare în Bosnia și Herțegovina, vor fi, după cum promite comitele Kalnoky, rezultatele binefăcătoare ale stării de pace create la Skiernevice.

Ministrul de externe declară că politica monarchiei tinde a susține statul quo și în peninsula balcanică. Austro-Ungaria, dize elu, va privi cu cea mai mare mulțumire, la progresul material și spiritual al popórelor, cari prin tractatul din Berlin au devenit independente, der politica monarchiei este în contra oră căroru schimbări în peninsula balcanică și nici ea nu are gându să lărgească sfera sa de putere pe contul statelor din Orient.

Este foarte importantă această declarare a comitelui Kalnoky. Ea ne spune că deocamdată Austro-Ungaria își sisteză lucrarea de expansiune în Orient și se mulțumesc cu ocuparea teritoriului economic.

Kalnoky speră că Austro-Ungaria și Rusia vor înțelege cinstit și leal pe basa dreptului, adecă a tractatului din Berlin, der cumcă această înțelegere este câtă privește Orientul de o natură foarte delicată, se vede și din răspunsul dat ministrul de externe la întrebarea lui Rieger, decă acum după ce s'a făcut împăcarea cu Rusia nu se va procede la anexiunea provinciilor ocupate. Comitele Kalnoky îi răspunde adecă spăriat, că întrebarea e cu totul

neoportună și o consideră ca și când nici n'ar fi fost pusă.

Caracteristică este, că ministrul de externe, vorbindu de silințele ce și le-a dat împreună cu Bismark de-a întări relațiunile noastre cu Rusia și așa destul de bune și de-a stabili o „înțelegere comună cu ea,” declară, că prin înțelegerea cu Rusia nu s'a schimbat întru nimic alianța Austro-Ungariei cu Germania, deoarece ea este „basa nealterabilă a întregii noastre politice esteriore?”

Cu alte cuvinte, firul Ariadnei se țese în Berlin și comitele Kalnoky ajută numai la ghemuirea tortului. Fi-va elu mai norocos decât antecesorii lui?

CRONICA POLITICĂ.

După cele mai noue sciri, conferința Congului se va întruni la 20 Noemvre. Că conferința va lucra în bună înțelegere până la sfârșit, nu pre sunt semne, Portugalia are și ea de apărut destule interese în Africa și va avea prin urmare și ea pretențiunile sale. Ce e drept, Bismark nu pre e obișnuit a ține sémă de statele mici; dar se nu uităm, că Portugalia are la spate pe Englesi și diarele germane au accentuat de mult, că Portugesii sunt susținuți și incurajați de Albion. Pe de altă parte nici Spania nu se va lăsa mai pe jos. Corespondentul din Madrid alu diarului „Journal des Débats” exprimă cunvingerea, că conferința Congului abia va pute contribui să apropiă mai mult guvernele din Berlin și Madrid, deoarece Spania se va opune de sigur oricărei hotăriri, care ar trage la îndoială drepturile de suveranitate ale Spaniei asupra acelor ținuturi, pe care le-a ocupat, fie în orice timp și în orice formă.

Pol. Corr. comunică scirea, că între principele Alexandru alu Bulgariei și între ministrul-președinte Caraveloff s'ar fi ivit seriose neînțelegeri. Lucrul stă așa: conservatorii și liberalii s'au unit a face un compromis între dênșii. Principele a declarat că aprobă misiunea și că va face și pe ministrul Caraveloff să se alăture la acel compromis. Majoritatea camerei însă nu vrea să știe de nici o fusiune, pentru că, după cum a declarat reprezentantul rusu din Sofia, Cojander, nici guvernul rusu n'ar vedea cu ochi buni fusiunea majorității cu celelalte două partide. Cu tote că un deputat a desmintit declarațiunea reprezentantului rusu, totuși idea de fusiune a fost respinsă. De aci, se dice, s'au lătit șgomotele, că pozițiunea lui Caraveloff ar fi sdruncinată.

Se tot vorbește despre o mijlocire a Angliei în conflictul franco-chinesu, dar sigură nimic nu se știe. Cumcă s'ar fi început tractări de împăciuire, se deduce din împrejurarea, că în momentul de față operațiunile s'au sistat; așa crede și „Liberté.” Dar după cum spune acest diar tractările s'au început direct între Paris și Shanghai, fără mijlocirea vre unei alte puteri streine și există probabilitatea, că se va stabili un modus vivendi pe basa menținerii tractatului dela Tiențin și a ocupațiunii Chelungului de către Francesi până la o definitivă regulare a granițelor dintre Toning și China. Cea mai nouă telegramă a generalului Briere de l'Isle din Hanoi, dată dela 3 Noemvre sera, în care se comunică că postgarda chineză a fost isgonită din ținutul Yenhe, se consideră de diarele parisiene ca o dovadă, că trupele chinezese de invasiune se retrag de pretutindena.

VIITORELE ÎMPĂRTIRI.

„L'Indépendance roumaine,” reproducându acum câteva zile după „Mot d'Ordre” articolul d-lui A. Saissy intitulat „Impărțirea Turciei, pe care l'am resumat și noi în diarul nostru, a făcut d-lui Saissy că-

teva întrebări. D. Saissy răspunde acum în „Mot d'Ordre” prin următoarele rânduri:

„L'Indépendance roumaine,” făcându-mi onorea de a reproduce în fruntea colonelor sale articolul ce l'am scris acum câteva zile în „Mot d'Ordre” sub titlul „Intre amici, împărțirea Turciei, crede a fi observat, că n'am făcut să între de loc România în „combiatiunile” mele. Diarul român imi pune în fine o întrebare. Ar vrea să știe, ce cuget eu despre împărțirea Austriei și despre rolul ce lu va juca în acestu casu nobila națiune maghiară.

Mai înainte, aceste „combiatiuni” nu sunt ale mele. S'a vorbit despre împărțirea Turciei la întvederea de la Skiernevice; știu acesta de la persoane, care sunt în pozițiune d'a fi bine informate, și eu nu m'am făcut decât ecoul lor în acesta împrejurare.

Dacă n'am făcut să între România în afacere, este că nu s'a vorbit despre ea la Skiernevice. De-o parte, poporul român e într'o rea pozițiune, elu are aspirațiuni liberale care displac; de altă parte n'are de ce să se jeneză cu d. Sturza.

Cătu pentru părerea mea asupra împărțirii Austriei și asupra rolului ce lu va juca în acestu casu nobila națiune maghiară, nu mă turbură nicicum de a o spune.

Ungurii vor tinde în mod fatal și totdeauna înainte către uniunea personală. Cehii și Polonii nu vor fi satisfăcuți, decât după ce vor fi obținut complectă lor autonomiă. Germanii, mulțamiți seu nemulțamiți, vor fini prin a înțelege, că trebuie să primescă ceea ce nu se pôte împedea, și că e încă mai bine să jöce unul dintre cele dintău roluri în Austria, decât unul dintre cele din urmă în Germania, și în aceste condițiuni, după părerea mea, împărțirea Austriei n'are să se mai facă, ea e făcută.

„L'Indépendance roumaine,” după ce reproduce aceste rânduri, își exprimă părerea de rău, că d. Saissy, ale căru vederi sunt foarte clare în apreiările sale, și care atât de desu vorbește despre Unguri și despre țera lor, nu ridică nici odată vocea sa autorizată în favorea națiunei române din regatul s-tului Stefanu, care trebuie să fie mai inte-esantă în ochii unui Francesu, decât națiunea maghiară, căci națiunea română din acestu regat e totu atât de numerosă ca și Ungurii, e nobilă și generosă, activă și curagiosă.

Prigonirea limbei române.

În numărul trecut alu fôiei noastre am arătat cătu de înverșunați sunt Ungurii din Satu-mare în contra profesorului de limba română Dr. Ludovicu Lucaciu, și prin ce intrige mișlesci voescu să lu înlătore dela gimnasiu, și cu elu și catedra de limba română. Credem că cetitorii noștri vor găsi interesant raportul ședinței consiliului comunalu, în care s'a desbătut această cestiune și care e pentru noi o nouă dovadă de netoleranța ungerescă. Iată raportul după „Szatmár és Vidéke” dela 4 Noemvre:

„După cetirea listei viriliștilor, procurorul Herman Mihály, provocându-se la acel punct alu legei, după care numai aceea avere se pôte lua ca basă pentru satorirea cuotei de contribuți necesară la viriliști pe care respectivul o posedă de doi ani, și fiindu adecă posesor de doi ani pe teritoriul jurisdicțiunei, dice că de posesor se pot considera numai aceia, cari amesurat statutoru au înștiințat jurisdicțiunea despre aședarea lor în comună. De orece d-nul Ludovicu Lucaciu n'a împlinit aceste forme, propuse a se șterge din lista viriliștilor. După vorbirea canonicului Novák Antal, care nu ține a se lua atât de seriosu această insinuare, deoarece fiecare funcționar de stat se consideră în faptă ca locuitur în orașu, vorbește primarul Bözör-ményi Károly. Acesta nu pune atât pondu pe dificultățile aduse de procurorul oficialu, câtă mai mult pe aceea, ca ore din punctul de vedere alu patriotismului și alu fidelității către idea de stat maghiară cum se prezentă acela, care dorește să între în sinul acestei reprezentanțe curat maghiare. În contra doctorului Ludovicu Lucaciu s'au ridicat în această privință în

